

Sakmė apie Tinuvieľę

Tad Tinvelintas turėjo du vaikus, Daironą ir Tinuvieľę, ji buvo gražiausia iš visų slaptųjų elfų mergelių, nes jos motina buvo majarė, dievų dukra; o Daironas buvo stiprus ir linksmas vaikinys, labiausiai mėgęs groti nendrine fleita ar kitais miško instrumentais, ir dabar jo vardas minimas tarp trijų nuostabiausių elfų muzikantų, o kiti du yra Tinfangas Giesmininkas ir Ivarė, grojanti prie jūros. Tačiau Tinuvieľė mėgo šokti ir nėra jai lygių nei lengvų kojelių mirgėjimo grožiu anei grakštumu.

Daironas ir Tinuvieľė su džiaugsmu pasprukdavo iš tėvo rūmų urvuose ir kartu leisdavo laiką miškuose tarp medžių. Dažnai Daironas prisėdavo ant kokio kupsto ar medžio šaknies ir grodavo, o Tinuvieľė ten šokdavo, ir šokdama pagal Dairono muziką ji buvo lankstesnė už Gvendelingą, labiau kerinti už Tinfangą Giesmininką mėnulio spinduliuose, ir niekas nebuvo regėjęs tokio grožio, nebent Valinoro rožių soduose, kur Nesa šoka amžinai žaliose pievose.

Netgi naktimis šviečiant blyškiam mėnuliui jie grodavo ir šokdavo nieko nebijodami, kaip bijočiau aš, nes Tinvelinto ir Gvendelingos galia neįleido į miškus blogio, Melko dar nekėlė jiems rūpesčių, o žmonės gyveno toli anapus kalvų.

Vieta, kurią jie mėgo labiausiai, buvo paskendusi šešėliuose, čia augo guobos, taip pat ir bukai, tačiau nelabai aukšti, ir keletas kaštainių, apsipylusių baltais žiedais, tačiau žemė po medžiais buvo drėgna ir tarsi rūku nuklota žydinčiomis maudomis. Ir vienąkart birželį jie čia buvo, balti maudų skėčiai kūpsojo lyg debesys aplink medžių kamienus, o Tinuvielė šoko, kol sutemo gilus vakaras, daugybė naktinių baltų drugių skrajojo aplinkui. Tinuvielė buvo fėja ir jų nebijojo, kaip bijo daugelis žmonių vaikų, nors vabalų ji nemėgo, o jau vorų joks elfas nebūtų lietęs dėl Ungveliantės, – tačiau dabar balti naktiniai drugiai sukiojosi aplink jos galvą, o Daironas grojo liūdną melodiją, tik staiga nutiko keistas dalykas.

Niekad nesu girdėjusi, kaip ten per kalvas atėjo Berenas; tačiau jis buvo drąsesnis už kitus, kaip tuojau išgirsi, ir turbūt vien meilė klajonėms vijo jį per Geležinius kalnus, kol jis pasiekė Anapusines žemes.

Berenas buvo gnomas, sūnus Egnoro miškininko, kuris medžiodavo tamsiose vietose Hisilomės šiaurėje. Baimė ir įtarumas tvyrojo tarp eldarų ir tų jų giminių, kurie buvo patyrę Melko vergiją, prie to prisidėjo ir pikti gnomų darbai Gulbių uoste. Be to, Melko melai sklandė tarp Bereno tautos ir jie tikėjo visokiais blogais dalykais apie slaptuosius elfus, bet dabar jis pamatė Tinuvieles, šokančią prieblandoje, o ji vilkėjo sidabriško perlo spalvos suknią ir basos baltos jos kojos mirgėjo tarp maudų stiebų. Ir Berenui jau neberūpėjo, ar ji valarė, ar elfė, ar žmonių vaikas. Jis prislinko arčiau pasižiūrėti, prigludo prie jaunos guobos kalvos viršūnėje, kad galėtų matyti pievelę, kur ji šoko, nes susižavėjimas pakirto jam kojas. Ji buvo tokia

liauna ir tokia graži, kad jis ilgai stovėjo sustingęs laukymėje, trokšdamas vien ją gėrėtis, bet staiga pro šakas ryškiai sušvito mėnulio pilnatis ir Daironas pamatė Bereno veidą. Jis tuojau pat suprato, kad tai svetimas, o visi miško elfai laikė Dor-Lo-mino gnomus išdavikais, žiauriais ir neištikimais padarais, tad Daironas metė savo fleitą ir, šaukdamas „Bėk, bėk, o Tinuvielle, po miškus vaikšto priešas“, greitai dingo tarp medžių. Tačiau apstulbusi Tinuvielė iš karto juo nepasėkė, nes ne tuojau pat suprato jo žodžius, ir, žinodama, kad negali taip bėgioti ir šokinėti kaip brolis, susigūžė tarp baltų maudų ir pasislėpė po viena aukšta gėle iškerojusiais lapais; čia ji atrodė lyg baltas mėnesienos mirgėjimas tarp žolynų.

Berenas nusiminė dėl tokio jų išgąščio, nes buvo vienišas, ir visur dairėsi Tinuvielės manydamas, kad ji nepabėgo. Staiga palietė liauną jos ranką tarp lapų, o ji suklikusi šoko bėgti tolyn kaip išgąsdintas paukštelis plazdėdama ir vinguriuodama blausioje mėnulio šviesoje, kaip tik eldarai gali, puldama šen ir ten tarp medžių kamienų ir maudų stiebų. Švelnus jos rankos prisilietimas paskatino Bereną dar labiau trokšti ją surasti, jis greit nubėgo iš paskos, tačiau nepakankamai greit, nes ji paspruko ir baimės apimta pasiekė savo tėvo namus; ir dar daug dienų nėjo šokti viena miškuose.

Bereną apėmė didis sielvartas, jis nepajėgė pasitraukti iš tų vietų tikėdamasis dar kartą išvysti vėl šokant tą nuostabią mergelę, dienų dienomis jis klaidžiojo miškuose vienišas ir paklaidkęs, ieškodamas Tinuvielės. Auštant rytui ir temstant vakarui jos dairėsi, bet viltingiausiai tuomet, kai šviesdavo mėnesiena. Galiausiai vieną naktį jis pastebėjo mirgėjimą tolumoje ir štai, ten šoko ji dainuodama pati sau, viena ant nedidelės plikos kalvelės, o Dairono kartu nebuvo. Ir vėliau ji dažnai čia ateidavo, šokdavo ir dainuodavo, kartais greta būdavo Daironas, ir tuomet Berenas juos stebėdavo iš tolo, nuo miško pakraščio,

o kartais jo nebūdavo, ir tuomet Berenas išdrįsdavo prislinkti arčiau. Bet Tinuvielė jau seniai buvo jį pastebėjusi, tik apsimedavo nematanti, ir jau seniai jos baimę buvo prarijęs troškimas matyti mėnesienos nušviestą jo veidą, nes jis buvo malonus ir įsimylėjęs jos nuostabų šokį.

Kartais Berenas slapta sekdamo Tinuvielę per miškus iki pat įėjimo į urvus ir tilto pradžios, o jai pradingus švelniai šaukdavo:

– Tinuviele! – nes buvo girdėjęs šį vardą iš Dairono lūpų.

Nors jis to nežinojo, Tinuvielė dažnai klausydavosi pasislėpusi šešėliuose už durų ir tyliai juokdavosi arba šypsodavosi. Galiausiai vieną dieną, kai ji šoko viena, jis kiek drąsiau žengė į priekį ir tarė:

– Tinuviele, išmokyk mane šokti.

– Kas tu? – paklausė ji.

– Berenas. Atėjau per Karčiąsias kalvas.

– Tada, jei nori šokti, sek mane, – tarė mergelė ir ėjo šokdama vis tolyn į miškus, vikriai, bet nelabai greitai, kad jis spėtų sekti, ir nuolatos vis atsisukdama juokėsi iš jo nevikrumo, vis ragino: – Šok, Berenai, šok! Kaip šokama anapus Karčiųjų kalvų!

Taip klaidžiais takeliais jie atėjo iki pat Tinvelinto buveinės, Tinuvielė nuviliojo Bereną per upelį ir jis stebėdamasis nusekė ją į urvus, į gilumoje slypinčias menes, jos namus.

Tačiau atsidūręs priešais karalių Berenas neteko žado ir stebėjosi matydamas karalienės Gvendelingos didybę, o kai karalius paklausė:

– Kas tu toks, neprašytas atėjęs į mano menes? – jis nieko negalėjo atsakyti.

Tada už jį atsakė Tinuvielė:

– Čia, mano tėve, yra Berenas, klajoklis iš anapus kalvų, ir jis norėtų išmokti šokti, kaip šoka Artanoro elfai, – ir nusijuokė, bet karalius susiraukė išgirdęs, iš kur Berenas atėjo, ir tarė:

– Pasilaikyk juokus, vaikeli, ir pasakyk, ar šis laukinis elfas iš šešėlių krašto nenorėjo padaryti tau ko pikto?

– Ne, tėve, – atsakė ji, – manau, nėra nė krislo blogio jo širdyje, ir nebūk jam rūstus, nebent norėtum pravirkdyti savo dukrą Tinuvieľę, nes jis žavisi mano šokiu kaip nė vienas kitas.

Tad Tinvelintas pasakė:

– O Berenai, noldolių sūnau, ko nori iš miško elfų, kad iškeliautum iš kur atėjęs?

Bereno širdis taip apstulbo iš džiaugsmo, kai Tinuvieľė ši taip jį užtarė prieš savo tėvą, kad vėl atbudo jo narsa ir nuotykių ištroškusi dvasia, atvedusi jį iš Hisilomės per Geležies kalnus. Drąsiai žvelgdamas į Tinvelintą jis tarė:

– O karaliau, trokštu tavo dukters Tinuvieľės, nes ji gražiausia ir mieliausia iš visų mergelių, kokias mačiau ar sapnavau.

Ir menėje stoji tylą, tik Daironas nusijuokė, o visi, kurie tai girdėjo, buvo priblokšti, tačiau Tinuvieľė nuleido akis, o karalius nužvelgęs susivėlusį ir apšepusį Bereną irgi prapliupo juoku. Berenas iškaito iš gėdos, tačiau Tinuvieľei jo pagailo.

– O ką? Vesk mano Tinuvieľę, gražiausią iš mergelių pasaulyje, ir tapk miško elfų princu, ne tokios jau didelės malonės prašai, – ištare Tinvelintas. – Bet galbūt galiu šio to paprašyti mainais. Tai tik mažmožis, tavosios pagarbos ženklas. Atnešk man Silmarilą iš Melko karūnos, ir tą dieną Tinuvieľė bus tavo, jei norės.

Ir visi ten buvę suprato, kad karalius pagailėjo vargšo gno mo ir palaikė reikalą piktu pokštu; jie ėmė šypsotis, nes Feanoro Silmarilų šlovė pasaulyje buvo plačiai pasklidusi ir noldoliai pasakodavo apie juos legendas, o tie, kuriems buvo pavykę ištrūkti iš Angamando, buvo matę juos ryškiai švytinčius geležinėje Melko karūnoje. Tos karūnos jis niekada nenusiimdavo ir saugojo brangakmenius lyg savo akį. Nė vienas padaras pasaulyje, ar tai būtų fėja, ar elfas, ar žmogus, negalėjo tikėtis

nė pirštu jų paliesti ir likti gyvas. Visa tai Berenas žinojo ir suprato pašaipių jų šypsenu priežastį, tad užsiliepsnojęs pykčiu suriko:

– O ne, tai dar per maža dovana tokios mielos nuotakos tėvui. Bet stebiuosi miško elfų papročiais, kurie panašūs į šiurkščius žmonių tautų įstatymus – reikalauji dovanos už dar neįvykusias sužadėtuves, bet žiūrėk! Aš esu Berenas, noldolių medžiotojas, ir išpildysiu šį menką tavo norą.

Ir tai pasakęs puolė iš menės niekam nespėjus nė atsipeikėti. O Tinuvielė pravirko.

– Piktai pasielgei, o mano tėve, – pro ašaras tarė ji, – pasiuntei jį mirti savo apgailėtinu pokštu, nes man atrodo, įsiutęs dėl tavo paniekos, jis mėgins tai atlikti ir Melko jį nužudys, ir jau niekas su tokia meile nebestebės mano šokio.

Tada karalius pasakė:

– Tai nebus pirmas Melko nužudytas gnomas, o žudo jis ir dėl menkesnių priežasčių. Jam dar pasisėkė, kad neguli čia supančiotas skausmingais kerais už savo įsibrovimą į mano menes ir įžūlias kalbas.

Tačiau Gvendelinga nieko nepasakė, nebarė Tinuvielės ir neklausinėjo, ko ji taip netikėtai pravirko dėl šio nepažįstamo klajoklio.

O Berenas pasišalinęs iš Tinvelinto akivaizdos įsiūčio apimtas bėgo per miškus, kol atsidūrė netoli žemų kalvų ir bemiškių žemių, rodančių, kad jau netoli pliki Geležies kalnų šlaitai. Ir tik tada jis pajuto nuovargį, sulėtino žingsnį ir prasidejo didieji jo sunkumai. Gilaus liūdesio kupinos naktysėjo viena po kitos ir jis nematė jokios vilties, iš tiesų nedaug jos ir bebuvo, o netrukus, kai jis priartėjo prie Geležies kalnų ir baisių vietų aplinkui Melko buveinę, užklupo didesni siaubai. Ten veisėsi daugybė nuodingų gyvačių, aplinkui bastėsi vilkai, o dar baisesnės buvo klajojančios goblinų ir orkų gaujos –

dvokiantys Melko išperos, kurie valkiojosi plačiai pasklidę, grobdami ir gaudydami žvėris, žmones bei elfus ir tempdami juos savo valdovui.

Daugybę kartų orkai vos nepagavo Bereno, o kartą jam vos pavyko pasprukti nuo didžiulio vilko, nors tebuvo ginkluotas uosine lazda, dar begalę kitų pavojų ir nuotykių jis patyrė keliaudamas į Angamandą. Be to, jį dažnai kamuodavo troškulys ir alkis, ir atgal jis nepasuko tik todėl, kad tai buvo ne mažiau pavojinga negu eiti pirmyn, tačiau širdyje jam skambėjo Tinuvielės, maldaujančios dėl jo karalių, balsas, o naktimis kartais atrodydavo, kad girdi tolumoje, miškuose, kur buvo jos namai, tylų jos verksmą – ir tai buvo tikra tiesa.

Vieną dieną, kai buvo labai išalkęs, jis ieškojo maisto likučių apleistoje orkų stovykloje, bet keletas jų netikėtai grįžo ir paėmė jį į nelaisvę, kankino, bet nenužudė, nes jų vadas, matydamas Bereno, kad ir išvargusio, jėgą, pamanė, kad Melko galbūt bus patenkintas pamatęs tokį belaisvį, kurį galima pasiųsti dirbti sunkių vergiškų darbų į kasyklas arba kalves. Tad nutiko taip, kad Berenas buvo nutemptas pas Melko, tačiau neprarado drąsos, nes jo tėvo tauta tikėjo, kad Melko galia netruks amžinai, kad valarai galiausiai išklausys noldolių raudas, pakils ir sukaustys Melko vėl atverdami Valinorą išvargusiems elfams ir didis džiaugsmas sugrįš į žemę.

Tačiau Melko įsiuto žvelgdamas į jį ir paklausė, kaip gnomas, vergas nuo gimimo, išdrįso nekviestas brautis į miškus, bet Berenas atsakė, kad jis ne bėglys, bet atėjo nuo gnomų tautos, kuri gyvena Arjadore ir dažnai bendrauja su žmonėmis. Tada Melko įsiuto dar labiau, nes nuolatos siekė sugriauti elfų ir žmonių draugystę, ir pasakė, kad štai prieš jį tikriausiai išdavikas, rezgantis sąmokslą prieš viešpatį Melko, kuris vertas balrogų kankinimo, bet Berenas suprasdamas pavojų atsakė:

– Negalvok, o galingasis ainurai Melko, kad tai gali būti tiesa, nes jei būtų, argi stovėčiau čia vienas, be pagalbos? Berenas, Egnoro sūnus, nėra žmonių genties draugas; o ne, išvargintas jų antplūdžio savo žemėse jis iškeliavo iš Arjadoro. Kadaisė tėvas man pasakojo daugybę nuostabių istorijų apie tavo didybę ir šlovę, ir nors nesu išdavikas vergas, nieko daugiau netrokštu, kaip tik tau tarnauti, kad ir kokios menkos būtų mano jėgos, – ir tuojau pat Berenas pridūrė, kad yra geras mažų žvėrelių medžiotojas ir paukščių gaudytojas, jų ieškodamas pasimetė kalvose ir ilgai klajojęs atėjo į keistą kraštą, bet net jei orkai nebūtų jo sučiupę, jam išties nebuvo kur kitur ieškoti saugumo, kaip tik kreipiantis į jo didenybę ainurą Melko ir maldaujant suteikti jam kokią nors menką tarnystę – galbūt padėti tiekti žvėrieną jo stalui.

Turbūt valarai įkvėpė šią jo kalbą, o galbūt Gvendelingos užuojauta apgaubė jį gudrios iškalbos burtu, bet iš tiesų tai išgelbėjo jam gyvybę, nes Melko matydamas galingą jo stotą patikėjo ir noriai paskyrė vergu virtuvėse. Šio ainuro nosis su malonumu uosdavo pataikavimų kvapą ir, nepaisant neišmatuojamos jo išminties, daugybė tų, kuriuos jis niekino, sugebėdavo melais, jei tik šie būdavo įvynioti į saldų liaupsių apvalkalą, apsukti jam galvą. Tad dabar jis įsakė paskirti Bereną Tevildo, kačių valdovo, vergu. O Tevildo buvo galingas katinas – galingiausias iš visų – ir kai kurie sakydavo, kad jį lydi pikta dvasia, jis buvo nuolatinis Melko sekėjas; tas katinas valdė visas kitas kates bei katinus, jis ir jo pavaldiniai buvo medžiotojai ir mėsos tiekėjai Melko stalui ir nuolatinėms jo puotoms. Todėl elfai nekenčia visų kačių iki pat šiol, nors Melko jau žlugęs ir jo žvėrys praradę galią.

Tad, kai Berenas buvo nuvestas į Tevildo menes, o jos buvo nelabai toli nuo Melko sosto menės, jis labai bijojo, nes nelaukė tokio įvykių posūkio, o šiose menėse tvyrojo prietema, pilna siaubingo narnėjimo ir murkimo tamsoje.

Visur aplink švytėjo kačių akys tarsi žalios, raudonos ar geltonos ugnelės, ten Tevildo pavaldiniai tupėjo raitydami ir vyniodami savo puikiąsias uodegas, o pats Tevildo tupėjo pačiame priekyje, tai buvo juodas lyg anglis grėsmingai atrodantis katinas. Jo pailgos įkypos ir labai siauros akys blizgėjo raudonai ir žaliai, o ilgi pilki ūsai buvo pasišiaušę ir aštrūs lyg adatos. Jo murkimas buvo panašus į būgnų dundėjimą, o narnėjimas – į perkūniją, kai jis įsiutęs surikdavo, tas riksmas stingdė kraują, o maži žvėriukai ir paukščiai iš siaubo sustingdavo lyg akmenys ar krisdavo negyvi vien išgirdę šį garsą. Pamatęs Bereną jis taip prisimerkė, kad akių beveik neliko, ir tarė:

– Užuodžiu šuni, – ir nuo tos akimirkos pajuto Berenui priešiškamą. Berenas gyvendamas namuose, tyruose, išties labai mylėjo šunis.

– Nagi, – kalbėjo Tevildo, – kaip drįstate atvesti čia, mano akivaizdon, tokį padarą, nebent tai būtų maistas?

Tačiau atlydėjusieji Bereną atsakė:

– O ne, Melko įsakė, kad šis nelaimingas elfas visą gyvenimą vargtų gaudydamas paukščius ir žvėris, taip tarnaudamas Tevildo.

Tevildo niekinamai žvygtelėjo ir tarė:

– Tada mano Viešpats išties buvo apsnūdęs ar jo mintys klajojo kitur, nes kuo, jo nuomone, elfų vaikas gali padėti kačių valdovui ir jo tarnams gaudant paukščius ar žvėris? Lygiai taip galėjot atvesti ir kokį vos paeinantį žmogų, nes nei elfai, nei žmonės negali susilyginti su mumis medžioklėje. – Tačiau jis vis dėlto paskyrė Berenui išbandymą liepdamas pagauti tris peles. – Nes mano menėse jų knibždėte knibžda, – pasakė jis. Bet tai nebuvo tiesa, kaip galėjo pasirodyti, vis dėlto kelios buvo – laukinės, piktos ir magiškos, jos drįso gyventi čia tamsiuose urvuose, bet buvo didesnės už žiurkes ir labai nuožmios,

o Tevildo jas tausojo savo paties pramogoms ir nebūtų pakenkęs jų skaičiaus sumažėjimo.

Berenas jas vaikėsi tris dienas, bet neturėdamas iš ko sumeistrauti spąstus (jis iš tiesų nemelavo Melko, sakydamas, kad puikiai moka juos meistrauti) vaikėsi tuščiai ir už visą savo vargą tegavo įkąstą pirštą. Tevildo supyko ir iš jo išsišaipė, bet nei jis, nei jo tarnai tuo metu nepadarė Berenui nieko pikto dėl Melko įsakymo, tik šiek tiek apibraižė. Bet liūdnos dienos prasidėjo Berenui Tevildo menėse. Jie pristatė jį tarnauti virtuvėje ir vargingos dienos slinko plaunant grindis ir indus, šveičiant stalus, kapojant malkas ir nešiojant vandenį. Taip pat dažnai jam liepdavo kepti katėms ant iešmų pamautus paukščius ir riebias peles, tačiau pats retai kada gaudavo pavalgyti ar išsimiegoti, jis pervargo, apspuro ir ne kartą troško, kad niekada nebūtų palikęs namų Hisilomėje ir niekada nebūtų pamatęs Tinuvielės.

O ji Berenui išvykus ilgai verkė ir jau nebešoko miškuose, Daironas pyko ir negalėjo jos suprasti, bet ji buvo pamilusi Bereno veidą, žvelgiantį į ją pro šakas, ir jo žingsnių garsą, sekant ją per miškus, ji troško vėl išgirsti jo balsą, ilgesingai šaukiantį „Tinuvielle, Tinuvielle“ iš anapus upelio prie jos tėvo namų vartų, ir nebenorėjo šokti, kai Berenas išvyko į blogiu persisunkusią Melko buveinę, o gal jau ir žuvo. Ši mintis taip apkartino jai širdį, kad ši meiliausioji mergelė nuėjo pas motiną, nes pas tėvą eiti nedrįso, nenorėjo netgi, kad jis matytų ją verkiant.

– O Gvendelinga, motina mano, – tarė ji, – savo burtais naudodamasi pažvelk, jei gali, kaip sekasi Berenui. Ar jam viskas gerai?

– O ne, – atsakė Gvendelinga. – Jis išties gyvas, bet patekęs į žiaurią nelaisvę ir viltis jo širdyje mirusi, nes štai, jis vergauja Tevildo, kačių valdovui.

– Jei taip, – atsakė Tinuvielė, – turiu eiti ir jam padėti, nes niekas kitas to nepadarys.

Gvendelinga nesijuokė, nes buvo itin išmintinga ir turėjo pranašystės dovaną, tačiau kad elfas, o tuo labiau mergelė, karaliaus dukra, viena keliautų į Melko menes, buvo negirdėtas dalykas ir didelė kvailystė netgi tomis senomis dienomis prieš Ašarų mūšį, kai Melko galia dar nebuvo taip išaugusi, kai jis slėpė savo planus ir rezgė melų tinklus. Todėl Gvendelinga tik švelniai paprašė jos nekalbėti tokių kvailysčių, tačiau Tinuvielė atsakė:

– Tada turėtum prašyti mano tėvo pagalbos, kad jis pasiųstų į Angamandą karius ir pareikalautų, kad ainuras Melko duotų Berenui laisvę.

Ir Gvendelinga išties taip padarė, nes mylėjo savo dukterį, bet Tinvelintas taip įtūžo, kad Tinuvielė troško, jog niekada nebūtų prasitarusi apie šį savo norą; o Tinvelintas liepė daugiau apie Bereną nekalbėti, nebegalvoti ir prisieikė nužudyti jį, jei dar kartą pamatys savo menėse. Dabar Tinuvielė susimąstė, ką galėtų padaryti, ir nuėjusi pas Daironą maldavo padėti arba keliauti kartu į Angamandą, bet Daironas nebuvo pamėgęs Bereno, tad atšovė:

– Kodėl turėčiau keliauti į siaubingiausią pavojų pasaulyje dėl kažkokio klajoklio miškų gnomo? Iš tiesų jis man nepatinka, nes sugriovė mūsų džiaugsmą, mūsų muziką ir šokį.

Bet to, jis persakė karaliui Tinuvielės troškimą – bet ne blogo norėdamas, o bijodamas, kad Tinuvielė širdgėlos apimta nepaspruktų ir nežūtų.

Tai išgirdęs Tinvelintas pasišaukė Tinuvielę ir pasakė:

– Kodėl, o mano vaikelį, neatsisakai šios kvailystės, kodėl manęs nepaklausai?

Bet Tinuvielė tylėjo ir karalius liepė jai pažadėti, kad nebegalvos apie Bereną ir nekrės kvailysčių mėgindama sekti jį

į blogio žemes nei viena, nei viliodama kitus kartu su savimi. Bet Tinuvielė atsakė, kad pirmojo ji nepažadės, o antrąjį tik iš dalies, nes nevilios nieko iš miško tautos keliauti kartu.

Tada tėvas labai supyko, nors po pykčiu slypėjo nuostaba ir baimė, nes jis mylėjo Tinuvieles, ir štai kokį sugalvojo planą, negalėdamas uždaryti dukters amžiams į tamsius urvus, kuriuos pasiekdavo tik blausi ir mirganti šviesa. Tačiau virš vartų į jo menes buvo status į upę nusileidžiantis šlaitas, ten augo didžiuliai bukai, o vienas iš jų buvo vadinamas Hirilornu, medžių karaliumi, nes buvo galingas, o jo kamienas šakojosi prie pat žemės, taip, kad atrodė, į viršų šauna trys didingi medžiai, visi vienodo storumo, tiesūs ir išlakūs, pilka jų žievė buvo lygi lyg šilkas, be jokios šakelės iki pat lapijos, kuri skleidėsi labai aukštai virš žmonių galvų.

Tad Tinvelintas įsakė šiame keistame medyje įrengti mažutį medinį namuką taip aukštai, kiek tik galėjo pasiekti ilgiausios kopėčios, jis buvo pastatytas virš pirmųjų šakų ir švelniai apsuptas lapų. Tas namelis buvo trikampis, turėjo po tris langus kiekvienoje sienoje, o kiekvienas kampas rėmėsi vis į kitą Hirilorno kamieną. Ten Tinvelintas įsakė gyventi Tinuvielei, kol ji apsigalvos ir sutiks elgtis išmintingai, o kai ji užlipo ilgomis pušinėmis kopėčiomis, šios buvo paimtos ir ji niekaip nebegalėjo nulipti žemyn. Viskas, ko jai reikėjo, buvo atnešta, elfai užlipdavo kopėčiomis, paduodavo jai maisto ar ko kito, ko tik ji norėjo, tada nulipdavo ir pasiimdavo kopėčias, o karalius prigrasino mirtimi kiekvienam, kas paliktų bent vienas atremtas į medį ar mėgintų slapta atnešti naktį. Todėl prie kamieno buvo pastatyta sargyba, ir vis dėlto Daironas dažnai čia ateidavo susisielojęs dėl to, ką padarė, nes jautėsi vienišas be Tinuvielės, tačiau ji pradžioje netgi mėgavosi tame namelyje tarp lapų ir žvelgdavo pro langelį Daironui apačioje grojant švelniausias melodijas.

Bet vieną naktį valarai atsiuntė Tinuvielei sapną, ji sapnavo Bereną, o jos širdis kalbėjo: „Leisk man keliauti ir ieškoti jo, kurį visi kiti pamiršo“, tada prabudo, pro lapus švietė mėnulis ir ji giliai susimąstė, kaip galėtų pasprukti. Tinuvielė, Gvendelingos dukra, negalėjo neišmanyti apie burtus ir magiją, kaip ir galima tikėtis, ir gerai pagalvojusi sukūrė planą. Kitą dieną ji paprašė atėjusiųjų, ar galėtų jie atnešti tyriausio vandens iš upelio apačioje.

– Bet, – pasakė ji, – jis turi būti pasemtas vidurnaktį sidabrinu dubeniu ir atneštas man neištariant nė žodžio. – Ir dar ji paprašė vyno: – Bet, – pasakė, – jis turi būti atneštas čia vidurdienį, aukso ąsotyje ir nešantysis turi dainuoti visą kelią.

Ir jie padarė, ko buvo prašyti, bet Tinvelintui nepapasakojo.

Tada Tinuvielė paprašė:

– Eikite dabar pas mano motiną ir pasakykite, kad jos dukra norėtų verpimo ratelio, kuris padėtų trumpinti nuobodžias valandas.

Bet Dairono ji paslapčia paprašė padaryti nedideles audimo stakles, ir jis padarė tokias, kad tilptų į mažutį Tinuvielės namuką medyje.

– Bet ką gi tu verpsi ir ką ausi? – paklausė jis ir Tinuvielė atsakė:

– Burtus ir magiją.

Bet jis neperprato jos sumanymo ir nieko nepasakė nei karaliui, nei Gvendelingai.

O Tinuvielė likusi viena paėmė vyną su vandeniu ir sumaišė juos giedodama ypač magišką giesmę, pildama juos į aukso ąsotį ji giedojo augimo giesmę, o pildama į sidabro dubenį – kitą, ji giedojo apie ilgiausius ir aukščiausius dalykus visoje žemėje: indravangų barzdas, Karkaraso uodegą, Glorundo kūną, Hirilorno kamienus, paminėjo ji ir Nano kardą, nepamiršo ir grandinės Angainuro, kurią nukalė Tulkas ir Aulė, nei milžino

Gilimo kaklo, o paskiausiai ir ilgiausiai ji giedojo apie Uinenos, jūrų valdovės, plaukus, kurie išsisklaidę po visus vandenis. Tada išsitrinko galvą sumaišytais vandeniu ir vynu ir tai darydama giedojo trečią – giliausio miego giesmę, tuomet Tinuvielės plaukai, kurie buvo tamsūs ir švelnesni už švelniausias prieblandos gijas, staiga pradėjo nepaprastai greitai augti ir po dvylikos valandų beveik pripildė mažąjį kambarėlį, ir labai patenkinta Tinuvielė atsigulė pailsėti, o kai prabudo, namukas buvo pilnas tarsi tamsios miglos, ji buvo beveik palaidota po sruogomis ir jos veržėsi pro visus langelius ir plaukstėsi apie medžio kamienus siūbuojamos ryto vėjo. Paskui ji šiaip ne taip susirado savo nedideles žirkles ir nusikirpo plaukus sruoga po sruogos beveik prie pat odos, nuo tada jos plaukai jau augo kaip įprastai.

Tuomet prasidėjo Tinuvielės darbai, ir nors ji dirbo su elfės miklumu, ilgai teko verpti ir dar ilgiau austi, o jei kas ateidavo ir šūkteldavo iš apačios, ji prašydavo juos eiti sau sakydama:

– Aš lovoje ir tenoriu miegoti.

Daironas labai stebėjosi ir dažnai ją kviesdavo, bet ji neatšakydavo.

Iš tų plaukų Tinuvielė išaudė tamsų lyg migla drabužį, persmelktą magišku mieguistumu, stebuklingesnį netgi už tą, kuriuo apsivilkusi kadaise šoko jos motina. Ji paslėpė po tuo rūbu savo baltus žibančius apdarus ir aplinkui pasklido mieguistumas, bet iš plaukų likučių ji nuvijo tvirtą virvę ir pririšo ją prie medžio kamieno namuko viduje, o tada, užbaigusi darbus, ji pažvelgė pro langą į vakarus, upės link. Tarp medžių jau geso saulėlydžio šviesa ir prieblandai užliejant miškus ji ėmė tyliai ir švelniai dainuoti, ir dainuodama nuleido savo plaukus pro langą tiek, kad jie pasiekė apačioje stovinčių sargų galvas ir veidus, o jie, klausydami jos balso, tuojau pat kietai įmigo. Tada Tinuvielė apsisiautė savo tamsos apsiaustu

ir nulipo žemyn iš plaukų nuvyta virve vikriai lyg voveraitė ir šokdama nubėgo prie tilto, sargams nespėjus nė surikti, ji jau šoko tarp jų, paliesti jos tamsos drabužio krašto visi tuojau pat užmigo ir Tinuvielė nubėgo tolyn taip greitai, kaip tik jos šokančios kojelės nešė.

O kai žinia apie Tinuvielės pabėgimą pasiekė Tinvelinto ausis, didis buvo jo sielvartas ir rūstybė, sujudo visas dvaras ir visi miškai skambėjo ieškotojų šauksmais, bet Tinuvielė jau buvo toli, ji artinosi prie niūrių kalvų, kur prasideda Nakties kalnai; ir pasakojama, kad Daironas sekdamas ją visiškai pasiklydo ir niekada nebegrįžo į elfų žemes, pasuko į Palisorą ir ten vis dar groja savo stebuklingas melodijas, susimąstęs ir vienišas pietų miškuose bei giriose.

Tinuvielė ėjo tolyn, tačiau netrukus ją apėmė didžiulė baimė pagalvojus, ką padarė ir kas jos laukia, tada truputį paėjo atgal ir pravirko trokšdama, kad greta būtų Daironas. Pasakojama, kad jis iš tiesų buvo netoli, bet klaidžiojo Nakties miško pušynuose, kur vėliau Turinas netyčia nužudys Belegą.

Labai arti tų vietų buvo Tinuvielė, bet neižengė į šį tamsos kraštą ir sukaupusi drąsą ėjo tolyn, dėl jos magiškų galių ir miego burtų jos nekamavo tokie pavojai, kokie kamavo Bereną, tačiau mergelei tai buvo ilga, baisi ir varginga kelionė.

Dabar reikia pasakyti, kad tomis dienomis Tevildo teturėjo vieną rūpestį pasaulyje, ir tai buvo šunų giminė. Daugelis iš jų katėms nebuvo nei draugai, nei priešai, nes buvo Melko pavaldiniai, tokie pat laukiniai ir žiaurūs kaip ir kiti jo gyvūnai, o iš pačių baisiausių ir žiauriausių jis išvedė vilkų padermę, kurią išties labai brangino. Argi ne iš jų buvo didžiulis pilkas vilkas, Karkarasas Peiliadantis, visų vilkų tėvas, kuris saugojo Angamando vartus tomis dienomis ir anksčiau? Daug tarp jų buvo ir tokių, kurie nei lenkėsi Melko, nei troško gyventi jo bijodami, bet glaudėsi žmonių būstuose saugodami juos nuo didžio

blogio, kuris galėjo ištikti, arba bastėsi Hisilomės miškuose ar kalnuotose vietovėse kartais išdrįsdami užklysti netgi į Artanorą ir tolimesnius kraštus pietuose.

Jei kurie iš jų pamatydavo Tevildo ar kurį kitą iš jo tarnų ar pakalikų, kildavo didžiulis lojimas ir prasidėdavo medžioklė, nors retai kada koks katinas būdavo nužudomas, nes jie buvo įgudę gerai laipioti ir slapstytis, be to, juos saugojo Melko galybė, tačiau tarp šunų ir kačių tvyrojo didžiulis priešiškas, o kai kurių iš šių skalikų katės be galo bijojo. Bet Tevildo nebijojo nieko, nes buvo stiprus kaip bet kuris iš jų, be to, vikresnis ir greitesnis už visus, išskyrus Huaną, šunų vadą. Huanas buvo toks greitas, kad kartą netgi paragavo Tevildo kailio, bet šis atsilygino giliai įdrėksdamas savo galingais nagais, tačiau nukentėjo kačių valdovo savigarba ir jis troško žiauriai atkeršyti Huanui.

Tad, savo laimei, Tinuvielė sutiko Huaną miškuose, nors iš pradžių ji mirtinai išsigando ir pabėgo. Bet Huanas pasivijo ją dviem šuoliais ir prabilęs prarastųjų elfų kalba švelniai paprašė jos nebijoti.

– Ir kodėl, – kalbėjo jis, – matau elfų mergelę, ir dar tokią gražią, vieną klaidžiojančią taip arti piktojo ainuro buveinių? Argi nežinai, kad tai labai blogos vietos, mažoji, netgi turint palydovą, o jau vienišam klajūnui – tikra mirtis?

– Aš tai žinau, – atsakė ji, – klajoju čia ne dėl malonumo, tik ieškau Bereno.

– O ką tu žinai apie Bereną, ar išties kalbi apie Bereną, elfą medžiotoją, Egnoro bo-Rimiono sūnų, mano draugą nuo senų dienų?

– O ne, aš net nežinau, ar mano Berenas yra tas pats tavo draugas, nes ieškau Bereno, atėjusio iš anapus Karčiųjų kalvų, kurį pažinau miškuose prie savo tėvo namų. Dabar jis išėjo, ir mano išmintingoji motina Gvendelinga sako, kad jis vergauja

baisiuose kačių valdovo Tevildo namuose, bet ar tai tiesa, o gal jam jau nutiko kas blogesnio, aš nežinau ir turiu jį surasti, nors jokio plano neturiu sugalvojęsi.

– Tada aš sugalvosiu, – atsakė Huanas, – pasitikėk mani, nes aš esu Huanas, šunų vadas, didžiausias Tevildo priešas. O dabar pailsėk truputį miško šešėliuose, aš tave pasaugosiu ir pagalvosiu.

Tinuvielė padarė, kaip jis siūlė, ir ilgai miegojo Huano saugoma, nes buvo labai išvargusi. Bet prabudusi tuojau pat pasakė:

– Ak, aš užtrukau per ilgai. Pasakyk man, ką sugalvojai, o Huanai?

Ir Huanas atsakė:

– Tai sunkus ir neaiškus reikalas, ir jokio kito patarimo negaliu tau duoti, kaip tik šį. Nusėlink, jei išdrįsi, ten, kur Tevildo gyvena, kol saulė aukštai ir Tevildo su savo namiškiais snaudžia terasose priešais vartus. Paskui kaip nors sužinok, ar Berenas iš tiesų viduje, kaip tavo motina sakė. O aš gulėsiu netoliese miškuose. Padarysi man malonumą ir padėsi sau pačiai, jei kalbėdama su Tevildo, nesvarbu, būtų ten Berenas ar ne, pasakysi jam, kad miškuose šioje vietoje matei Huaną silpną ir pasiligojusį. Tačiau nenurodyk vietos, nes pati turėsi jį atvesti, jei tik galėsi. O tada pamatysi, ką sugalvojau. Man rodos, kad išgirdęs tokias žinias Tevildo nesiels su tavimi blogai ir neuždarys savo menėse.

Taip Huanas planavo sužeisti Tevildo, o galbūt ir nužudyti, bet kartu padėti Berenui, kurią spėjo tikrai esant tą patį Bereną, Egnoro sūnų, kurią mylėjo visi Hisilomės skalikai. O išgirdęs Gvendelingos vardą ir supratęs, kad ši mergelė yra miško fėjų princesė, užsidedė jai padėti, nes jo širdis tirpo nuo jos švelnumo.

O Tinuvielė sukaupusi drąsą sėlino Tevildo rūmų link ir Huanas, slapčia sekdamas paskui, labai stebėjosi jos drąsa. Jis sekė

tiek ilgai, kiek tik galėjo, siekdamas įgyvendinti savo planą. Bet pagaliau ji pradingo jam iš akių ir išėjusi iš medžių priedangos atsidadė aukšta žole apaugusioje pievoje, nusėtoje krūmokšniais, kylančioje vis aukštin link kalvų. Virš šios akmenuotos kalnų atšakos švietė saulė, tačiau tolumoje už kalvų ir kalnų telkėsi juodas debesis, nes ten buvo Angamando tvirtovė. Tinuvielė ėjo pirmyn nedrįsdama net pažiūrėti į tą tamsą, ją kamavo baimė, šlaitas darėsi vis statesnis, žolė vis menkesnė, akmenų daugėjo, kol galiausiai takas atsirėmė į stačią uolą, o ten ant akmeninės iškyšos stovėjo Tevildo pilis. Į ją nevedė joks takas, bet šlaitas leidosi miškų link stačiomis terasomis ir niekas negalėjo pasiekti vartų kitaip, kaip tik didžiuliais šuoliais, o terasos kuo arčiau pilies darėsi aukštesnės. Šis pastatas turėjo nedaug langų, o arti žemės visai nė vieno – išties ir patys vartai buvo įrengti labai aukštai, kur žmonių būstuose būna antro aukšto langai, tačiau ant stogo buvo daugybė saulei atvirų plačių ir lygių vietų.

Tinuvielė nusiminusi užkopė į žemiausią terasą ir su baime pažvelgė į tamsią pilį kalvos viršūnėje, bet staiga už išsikišusio akmens pamatė saulėje tįsantį vienišą katiną, kuris atrodė miegas. Jai priartėjus jis atmerkė savo geltoną akį ir sumirksėjo, o netrukus atsistojo, pasiražė ir priėjęs arčiau tarė:

– Iš kur čia atklydai, panele, argi nežinai, kad įsibrovei į saulėtąsias jo didenybės Tevildo ir jo tarnų žemes?

Tinuvielė labai išsigando, bet sukaupusi visą drąsą prabilo:

– Šito nežinojau, mano pone, – o tai didžiai pamalonino senąjį katiną, kuris, tiesą sakant, tebuvo Tevildo durų sargas, – bet gal galėtumėte būti toks geras ir nuvesti mane pas Tevildo, net jeigu jis miega, – pridūrė ji pamačiusi, kaip vartų sargas apstulbęs ir nepatenkintas sumojavo uodega. – Turiu jam asmeniškai perduoti nepaprastai svarbią žinią. Vesk mane pas jį, mano pone, – maldavo ji ir katinas tuojau pat taip garsiai

sumurkė, kad ji išdrįso paglostyti bjaurią jo galvą, kuri buvo gerokai didesnė už jos pačios, didesnė už bet kurio šuns, gyvenančio žemėje šiomis dienomis. Taip maldaujamas Umujanas, nes toks buvo jo vardas, tarė:

– Eik su manimi, – ir pačiupęs Tinuvieľę už drabužių prie peties dideliam jos siaubui užsimetė ant nugaros ir užšoko ant antrosios terasos. Čia sustojo, ir Tinuvielei nusiropštus nuo jo nugaros pasakė: – Tau pasisekė, kad šią popietę mano viešpats Tevildo įsitaisė pagulėti ant šios terasos apačioje toli nuo namų, nes mane apėmė didis nuovargis ir miego troškimas, taigi bijausi dėl savęs ir nebegaliu toliau tavęs nešti.

O Tinuvieľė buvo apsigaubusi savo juodos miglos apsiaustu.

Tai pasakęs Umujanas nusižiovavo ir pasirąžė, o paskui nuvedė ją terasa iki atviros vietos, kur įšilusių akmenų guolyje tįsojo siaubingas paties Tevildo pavidalas, abi pikta lemiančios jo akys buvo užmerktos. Prisiartinęs durininkas Umujanas tyliai sumurkė jam į ausį:

– Čia mergelė laukia tavo malonės, mano viešpatie, turi tau svarbių žinių ir mano atsisakymo ji nepriėmė.

Tevildo piktai sumosavo uodega ir pusiau pravėrė vieną akį.

– Ko nori, tik sakyk greitai, – pasakė jis, – nes dabar ne laikas prašyti Tevildo, kačių valdovo, audiencijos.

– Ak, pone, – drebėdama atsakė Tinuvieľė, – nepyk, o ir neturėtum, kai išgirsi, ką pasakysiu, tačiau tai toks dalykas, kurio geriau net nesusnabždėti čia, kur vėjai pučia, – ir Tinuvieľė tarėsi nuogąstaudama žvilgtelėjo miško pusėn.

– Geriau nešdinkis, – atšovė Tevildo, – tu smirdi šunimi, o argi gali gerą žinią atnešti tas, kas turi reikalų su šunimis?

– Ak, pone, nieko nuostabaus, kad smirdžiu šunimis, nes ką tik pasprukau nuo vieno iš jų – tai labai didelis šuo ir mano naujienos apie jį, o jo vardą tu žinai.

Tevildo atsitūpė ir atsimerkė, tada apsidairė aplink ir tris kartus pasiražė, o galiausiai liepė durininkui nešti Tinuvieľę vidun, tad Umujanas užsikėlė ją ant nugaros, kaip ir anksčiau. O Tinuvieľę apėmė siaubinga baimė, nes pasiekusi, ko troško, tai yra galimybės įžengti į Tevildo tvirtovę ir galbūt sužinoti, ar ten yra Berenas, toliau ji neturėjo jokio plano ir nežinojo, kas nutiks, – išties, jei būtų galėjusi, būtų pasprukusi. O katinai ėmė šuoliuoti terasomis pilies link, Umujanas nešdamas Tinuvieľę įveikė vieną terasą, paskui kitą, bet po trečio šuolio suklu-po taip, kad Tinuvieľė šūktelėjo iš baimės, o Tevildo paklausė:

– Kas yra, Umujanai, tu nerangus katine? Jei amžius ima tave taip kamuoti, geriau paliktum tarnybą.

Bet Umujanas atsakė:

– O ne, viešpatie, nežinau, kas man yra, bet akyse temsta ir galva apsinkusi, – ir jis susvirduliavo tarsi girtas. Tinuvieľė nuslydo jam nuo nugaros, o jis atsigulė ir kietai įmigo, tada įpykęs Tevildo pačiupo Tinuvieľę, tikrai ne per švelniausiai, ir pats nunešė ją prie vartų. Stipriai atsispyręs išsoko vidun ir liepęs mergelei nulipti taip garsiai riktelėjo, kad baisus garsas nusirito tamsiais koridoriais. Visi tuojau pat atskubėjo, o jis keletui liepė nueiti pas Umujaną, surišti jį ir numesti nuo uolų.

– Šiaurės pusėje, kur jos stačiausios, man jis jau nebenaudingas, – kalbėjo jis, – nes dėl savo amžiaus nepastovi ant kojų.

Tinuvieľė sudrebėjo girdėdama, koks negailestingas šis žvėris. Bet dar nebaigęs kalbėti jis pats nusižiovavo ir susvirduliavo tarsi staiga apimtas snaudulio, tad liepė kitiems nuvesti Tinuvieľę į kažkokią patalpą viduje, o tai buvo valgomasis, kur Tevildo su savo pavaldiniais dorodavo mėsą. Ten buvo pilna kaulų ir siaubingai dvokė; nebuvo jokių langų ir tik vienos durys, tačiau buvo įrengtas langelis į virtuves, iš ten sklido raudona šviesa, šiek tiek nušviesdama patalpą.

Kai tie katinai ją paliko, Tinuvielė buvo apimta siaubo, tad kurį laiką stovėjo nedrįsdama nė pajudėti, bet netrukus priprato prie tamsos ir apsižvalgė, pamačiusi langelį su plačia palan-ge kaipmat užšoko ant jos, nes ši buvo neaukštai, o elfė – vikri. Langelis buvo praviras, tad ji pamatė milžinišką skliautuotą virtuvę ir ugnis, liepsnojančias daugybėje židinių, taip pat ir tuos, kurie ten nuolatos plušo, tai buvo daugiausia katės – bet štai prie vieno židinio, išvargintas sunkaus darbo, palinkęs sto-vėjo Berenas. Tinuvielė prisėdo ir pravirko, bet nieko nedrįso daryti. Jai ten tebesėdint kambaryje staiga pasigirdo bjaurus Tevildo balsas:

– Na ir kurgi, Melko vardan, pasidėjo ta pakvaišusi elfė?

Tai išgirdusi Tinuvielė susigūžė prie sienos, bet Tevildo ją ten užsikorusią tuoju pat pastebėjo ir suriko:

– Tai šis paukštelis jau nebegieda. Lipk žemyn arba tave nukelsiu, nes, žiūrėk, aš neleisiu, kad elfai tyčiotųsi iš manęs reikalaudami audiencijos.

Persigandusi, bet tikėdamasi, kad galbūt Berenas išgirs jos skambų balsą, ji ėmė pasakoti savo istoriją taip garsiai, kad skliautai aidėjo, bet Tevildo ją nutraukė:

– Cit, panelyte, jei tavo reikalas toks slaptas, kad negalėjai kalbėti lauke, tai nėra reikalo šūkauti viduje.

Tinuvielė atsakė:

– Nekalbėk taip, o katine, galingasis kačių viešpatie, argi aš nesu Tinuvielė, fejų princesė, kuri pasuko iš savo kelio, kad tave pamalonintų?

Sulig šiais žodžiais, kuriuos ji išrėkė netgi dar garsiau nei ankstesnius, virtuvėje pasigirdo garsus trenksmas, tarsi žemėn būtų pasipylę daugybė skardinių ir molinių indų, o Tevildo sunarnėjo:

– Turbūt tas kvailas elfas Berenas pargriuvo. O Melko, gel-bėk mane nuo tokių.